

Bismillâhirrahmânirrahîm

Mektûb Sûreti

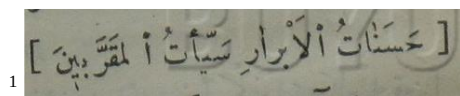
Dânâ ve âgâh olunuz ki, sizin ve kâffe-i nâsın seâdet-i dîniyye ve dünyeviyyesi, Mevlâ-yı Hakîkî olan Zât-ı Hakk Celle ve Âlâ'nın ism-i mübâreğinin zikri ile evkâtını ma'mur eylemekle hâsıl olur.

Şu kadar ki: yâ bir mürşid-i kâminden veyâhûd mürşid-i kâmilin âdâb-ı tarîkat ve şerîata bid'âlar icâd etmeyen sahîh-il intisâb me'zûnlarından ahz-ı tâlim etmeksizin zikir ile iştigâl olunursa fâidesi kalîl ve belki de adîm olur. Zîrâ izinli zikir amel-i mukarrabîn, izinsiz zikir amel-i ebrârdır. [Hasenâtül ebrâr, seyyiâtül mukarrabîn]¹ onun hakkında vârid olmuştur.

Sizin ara sıra zikir ile meşgûl olduğunuzu fakat izin almadığınızı bildiğimden, mufassalan yazıyorum. Tekrar tekrar okuyup hıfz ediniz. Zikir kelimesi Arabîdir. Türkçe ma'nâsı anmak, ya'ni hatırlamaktır. Hatırlamak ise evsâf-ı kalbiyyedendir. Lisânın onda medhali yokdur. Binâenaleyh, zikr-i müteârif üç kısımdır:

1- Yalnız zikr-i lisânî [Ya'ni kalb beraber olmadığı halde yapılan zikir] dir ki, menfaati azdır. [Veylün lil kâsiyeti kulûbühüm min zikrillâh]² âyet-i kerimesi onun hakkında vâridir.

2- Yalnız zikr-i kalbîdir ki, lisânın onda haz ve medhali yokdur. İşte bizim Tarîkat-ı Nakşibendiyye'ye mahsûs zikir budur. [Üd'û Rabbeküm tedarru'an ve hufyeh³, Ve dûne'l cehri mine'l-kavl⁴, Elâ bizikrillâhi tatmeinnü'l-kulûb⁵,

² Zümer Sûresi, 22. Âyet-i Kerîme'den

فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ

³ A'raf Sûresi 55. Âyet-i Kerîme'den

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

⁴ A'raf Sûresi 205. Âyet-i Kerîme'den

وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ

⁵ Ra'd Sûresi 28. Âyet-i Kerîme'den

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

Vezkür Rabbeke fî nefsik⁶] ve emsâli âyât-i kerîme ve hesâbsız ehâdîs-i şerîfe ve âsâr-ı sâlihîn ile sâbit olmuştur.

3- Zikr-i lisânî me'al kalb olan zikirdir. Ekâbir ve eâzım-ı ehlullâh deracât-ı âliyyeye vusûllerinden sonra ancak bu nev' zikir ile meşgûl olabilirler.

Bizim büyüklerimizin zikr-i kalbîsi, en evvel Fahr-i Âlem Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in hicret gecesinde Gâr-ı Sevr'de Ebû Bekir es-Sıddîk Radiyallâhu Teâlâ Anh'a sûret-i hafîyyede diz üstünde oturarak gözlerini kapamasını emr ile ta'lim buyurdukları zikirdir.

Ve bu tarîka-i âliyyede ma'mulün-bih olan râbıta-i şerîfe, [Kûnû mea's-sadikîn]⁷ [Vasbir nefseke me'a-llezîne yed'ûne Rabbehüm]⁸ âyât-i kerime ve [Zikr'ul evliyâ-i nüzûlû'r-rahmeh]⁹ hadîs-i şerîf ve sâir âyât ve ehâdîs ile sâbit olmuştur. Ve belki Mâverâünnehir ve Buhârâ'da oniki asırlık eâzım-ı ulemâ-i hanefiyyenin sülûkları ve teslîkleri sırasında ma'mulün-bihleri olmuştur. Her gün vird ederek sabah veyâhûd akşam namazından sonra veyâhûd münâsib gördüğünüz vakitte abdestli, temiz bir yerde, mümkün mertebe hâlî olarak oturursunuz. Kibleye müteveccih, kemâl-i edeble gözlerinizi kaparsınız. Lisân ile dahî yirmi beş kere Estağfirullâh dersiniz ve her keresinde ma'nasını berâber olarak söylersiniz.

Sonra: bir Fâtihâ üç İhlâs Fahr-i Âlem Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ile Şeyh Muhammed Bahâeddîn Şâh-ı Nakşibend'e ve Gavs'ül A'zâm Abdülkâdir-i Geylânî'ye Kaddesallâhu Teâlâ Sirruhumâ'ya ihdâ eder ve kalben onların rûhâniyyetinden istimdâd edersiniz ki beni de tarîkatınızın mürîdânından, mahsûbîn ve mensûbîninden addediniz.

⁶ A'raf Sûresi 205. Âyet-i Kerîme'den

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ

⁷ Tevbe Sûresi 119. Âyet-i Kerîme'den

وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

⁸ Kehf Sûresi 28. Âyet-i Kerîme'den

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ

ذِكْرُ الْأَوْلِيَاءِ يَنْزِلُ الرَّحْمَةُ

İhlâs-ı şerîfe ilâve etmeksizin yalnız bir Fâtihâ dahâ Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm ile İmâm-ı Rabbânî Müceddid-i Elf-i Sâni Şeyh Ahmed Fârûkî-i Serhendî ve Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Kaddesallâhu Teâlâ Esrârahumâ'ya ihdâ eyler, onların dahî rûhâniyyetinden kendilerinin mürîdân ve mahsûbîn ve mensûbîn addetmelerini ricâ edersiniz.

İhlâs berâber olmayarak bir Fâtihâ dahâ okursunuz. Misl-i sevâbını Fahr-i Âlem Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ile Seyyid Abdullâh ve Seyyid Tâhâ Kaddesallâhu Teâlâ Esrârahumâ'ya ihdâ eder, bâtınlarından istifâza eylersiniz.

Bir Fâtihâ dahâ Fahr-i Âlem Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ile Seyyid Muhammed Sâlih ve Seyyid Fehîm Kaddesallâhu Teâlâ Esrârahumâ'ya ihdâ eder, bâtınlarından istifâza eylersiniz.

Ondan sonra muhtasar olarak tezekkür-ü mevt ya'ni kendinizi bilfiil meyyit ve teneşir tahtası üzerinde kefene sarılmış ve tabuta konulmuş ve mezarda defnedilmiş olarak hayâlinizden geçirirsiniz. Mezarda olduğunuz hâlde mürşidi ve pîri ve vesîlesi ve Allâhu Teâlâ ile arasında vâsıtası olan zâtın karşısında kendinizi farz ederek nâsiyye-i aliyyesine ya'ni iki kaşı arasına bakar gibi olursunuz. Kemâl-i azm ve muhabbet ile [Vebteğû ileyhi'l-vesîleh]¹⁰ âyet-i kerîmesine imtisâlen onun sîmâ-i aliyyesini hazâne-i hayâlinizde veyâhûd kalbinizde hayâl tarîkiyle durdurursunuz. Buna râbıta derler. Müteaddid âyât-i kerîme ve ehâdis-i şerîfe ve âsâr-ı selef-i sâlihîn ile müsbetdir. Turuk-u aliyyenin kâffesinde ve bâhusûs Tarîka-i Aliyye-i Nakşibendiyye'de mühim bir rûkn-i salâhtadır. Bunun ekalli, bir rub' sâatdir. Daha az olursa te'siri dahî az olur.

Mukarrerdir ki; râbıtasız zikir mûsıl değildir. Zikirsiz râbıta mûsıldır. Râbıta her emrde pîşivâdır. Hususiyle zikirde mümid ve muâvindir. Halvethâne-i hâs-ı İlâhî olan kalbi, telvîsât-ı nefsâniyye ve telbîsât-i şeytâniyyeden tathîr eder. Sultân mesâbesinde olan zikrin vürûduna isti'dâd hâsıl olsun içün iltizâm edilmiştir.

Râbıta üç kısımdır:

Birisi; pîrin sûretini hazâne-i hayâlinde tasavvur etmektir. Bu kısım zikrin ibtidâsında lâzımdır.

¹⁰ Mâide Sûresi 35. Âyet-i Kerîme'den

وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

2- Pîrin suretini kalbinde tasavvur etmek. Bu kısım zikir esnâsında bilâ ihtiyâr zuhûrunda, kalbinde durdurarak zikretmektir.

3- Pîrin kıyâfet ve hey’etinde kendisini görmek ve tasavvur etmek. Ke-ennehû aynen pîrdir. Kendisi değildir. Bu kısım, ibâdete mahsusdur. Meselâ hâfızdan Kur’ân-ı Kerîm istimâ’ ederken gözlerini kapar ve kendini pîrin kıyâfetinde farz edip dinler. Ke-ennehû pîrdir, o değildir. Kezâ Kur’ân-ı Kerîm ve Delâil-il Hayrât okurken, ders ve va’az dinlerken, namaz kılarken kendisini mürşidin kıyâfet ve hey’etinde farz edip, kıyâm, ku’ûd ve kırâati yapan ke-ennehû kendisi değil pîrdir.

Şu yolda namaz ve zikir ve ibâdetin halâvet ve lezzeti başka şeydir. Ke-ennehû huzûr-u İlâhî’ye o huzûra lâayık bir vâsıta ile girilir. [Vehteğû ileyhi’l-vesîleh]¹¹ âyet-i kerîmesine imtisâl edilir. Râbitanın hârici başka bir kısmı vardır. Aleddevâm kendinizi pîr ile berâber bulundurmuş olursunuz. Bu, [Kûnû mea’s-sadîkîn]¹² âyet-i kerîmesinin muktezâ-i münîfini îfâ demektir. Bu yolda amel eden sâlik çabuk terakkî eder ve medâric-i kurb-i İlâhî’ye vâsıl olur. Buna râbıta-i telebbüsiyye dahî derler. Şimdi mürîd râbıta-i telebbüsiyye ile mütelebbis olduğu hâlde kalbine müteveccih olur. Kalb ise sol memenin altında, iki parmak aşağı, üçüncü parmağın yerinde bir parça ete taalluk etmiş bir kuvve-i nûrâniyyedir. O parça et âdetâ yumurtaya müşâbihtir. Sivri başı sol kaburganın altına, kalın başı içeriye doğru girmiştir.

Buna kalb-i sanûberî derler. Kuvve-i nûrâniyye’ye kalb-i hakîkî derler. Kalb-i sanûberî, kalb-i hakîkîye hücre ve yuva gibidir.

Zâkir vücûdunu eziyete ve cefâyâ ve ağrıya bırakmamak sûretiyle kemâl-i edeble namazda oturur gibi oturur. Ve başını ve vücûdunu azıcık kalbe meyl etdirir. Gözlerini yumar ya’ni kapar, zîrâ göz kalbin delîli ve kılavuzu demektir. Göz ne ile meşgûl olur ise kalb dahî onunla meşgûl olur. Binâenaleyh havâss-ı zâhiriyyesi muattal olmak lâzımdır. Vücûdunun hiçbir uzvu ihtiyârıyla hareket etmeyecektir. Dudaklarını birbirine yapışdırır, lisânını damağına ilsâk eder. Kelime-i Celâle-i Allâh’ı hayâl tarîkiyle ol kuvve-i nûrâniyye üzerinde icrâ eder.

¹¹ Mâide Sûresi 35. Âyet-i Kerîme’den

وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ

¹² Tevbe Sûresi 119. Âyet-i Kerîme’den

وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

Ya'ni lisân-ı hayâl ile kemâl-i zevk, kemâl-i şevk, kemâl-i hürmet, kemâl-i tevkîr ve kemâl-i ta'zîm ile ma'nâsını [Leyse kemislihî şey]¹³ âyet-i celîlesine tevfiken hiçbir şeye müşâbih olmayan ve hiçbir şeyin O'na müşâbih olmadığı bir zâtın ismini, ism-i celîli bulunan Allâh, Allâh, Allâh diye söyler. Berâber hiçbir sıfatı tasavvur etmez. Hattâ hâzır ve nâzır diye tahayyül etmez. Tesbihini alıp sağ elinin başparmakları ile Allâh, Allâh, Allâh diyerek tesbih dânelerini atar. Kalbe bir hâtırânın hutûruna meydan vermemek sûretiyle kendisine kolay gördüğü takdirde kemâl-i sür'atle veyâhûd yavaş yavaş zikreder. Zikir her halde kalbin havâlisinde olmak gerekdir.

Zikrin vird-i yevmiyyesinin ekalli beş bin olmalıdır. Fakat bu kadarı azdır. Ramazân-ı Şerîf'e mahsûs olmak üzere on beş bin, Ramazân haricinde işin olduğu takdirde yedi bin, olmadığı takdirde yine on beş bin olması evlâ ve ahrâdır.

Zikrin bundan ziyâde takrîr ve tahrîri imkân haricidir. Kesret-i zikir ile zikrin keyfiyeti mâlûm edilir.

Fârisî'de demişlerdir:

*hub kerdn ez pür kerdnest*¹⁴

Ya'ni zikri iyi ve güzel yapmak, çok yapmak ile olur.

Yine Fârisî'de demişlerdir:

Zikr gu zikr tâ turâ cânest

*Pâki-yi dil zi-zikr-i rahmanest*¹⁵

Ya'ni can bedende iken zikr et. Zîrâ kalbin temizliği zikir ile olur.

¹³ Şûrâ Sûresi 11. Âyet-i Kerîme'den

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ

14 خوب کردن از بر کردن است

15 ذکر کو ذکر تا ترا جانست
پاکی دل ز ذکر رحمانست

Yine Fârisî’de demişlerdir:

Herçi cüz-i zikr-i hudâ-yı ahsest

*Ger şeker horden buved can kendenest*¹⁶

Ya’ni zikr-i Hakk’dan gayri her ne olursa olsun can çıkarmaktır. Bihasebi’l-hakîka, zikir ile kalb tâhir olur. Zikir ile muhabbet-i İlâhiyye hâsıl olur. Zikir ile ibâdetin lezzeti duyulur. Zikir ile akîde-i İslâmiyye kuvvetlenir. Zikir ile namaza zevk ve şevk ile girilir. Zikir ile ahkâm-ı şer’iyye, yeser ve suhûletle icrâ olunur. Zikir ile taklîdilikden vicdâniliğe terakkî edilir. [Vezkürullâhe kesîrâ]¹⁷ bu hâle işâretidir.

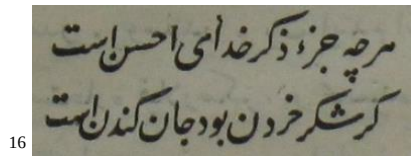
bes konem bes zirekân râ in besest

*bangi du kerdem eger der deh kesest*¹⁸

Bunu dahî bilmek gerekdir ki:

Tarîkat-i aliyyeye intisâb etmek evvelâ tevbe, sâniyen istihâreye tevakkuf eder. Mektûbun vusûlünde arzu var ise şerâitini cami’ bir tevbe ya’ni “Yâ Rabbî, hîn-i bulûğumdan bu âna kadar irtikâb etdiğim meâsîden nedâmet etdim. Pişmân oldum. Ve şimdiden sonra İnşâAllâhu Teâlâ meâsîde bulunmamaya azm-u cezm etdim” dersiniz. Tafsîl-i meâsiye hâcet yoktur. Zîrâ tarîkatimizde tevbe tedricîdir. Def’aten değildir. Tafsîlini mürûr-u eyyâma bırakmışlardır. Ondan sonra alelâde bir gusl etmek lâzımdır. Bu da igsâl-i mesnûnedendir.

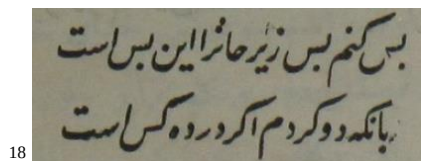
Bu tarîk-i aliyyenin her hâl ve şânı, sünen-i seniyye-i peygamberiyye’ye ittiba’dır. Şerîatden hâric ve sünnetden fazla bir şeyi yoktur. Guslün akabinde bir gece istihâre eylemek lâzımdır. Bu sünnetdir. Niyet etdim istihâreye der,

16

¹⁷ Enfâl Sûresi 45. Âyet-i Kerîme’dan

وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا

18

gece iki rek’at sünnet-i istihâre kılarırsınız. Birincisinde “Kul yâ eyyühel kâfirûn”, ikincisinde “Kul huvellâhu ehad” zamm-ı sûre olarak okursunuz. Ondan sonra beher gün bu tefsîl üzere zikredersiniz. Allâhu Teâlâ muvaffak buyursun.

Orada okunan hatm-i hâcegân tamâmı tamâmına bizim tarîkatimizin âdâbına muvâfık ise siz dahî oturursunuz. Değil ise oturmağa hâcet yokdur. Şübhe ettiğiniz ya’ni anlayamadığınız şeyler olur ise bize yazarsınız. Cevâbını gönderirim.

Bâkî tevîk Hakk Celle ve Âlâ’dandır. Duâ-i hüsn-ü hâtime dilerim birâderim.

Zilka’de sene 341, 31 Mayıs sene 339.

Arvâsîzâde Abdülhakîm

Ehibbâdan Bir Zâtın Bu Mektûba Cevâbı Sûreti

Sertâcım, Nûr-u Kalbim Efendim Hazretleri

Mücerred himem ve imdâd-ı mürşidâneleriyle suhûletle okudum. Tamâmen yazdım. Güzel yazı ile bir nüshâsının Efendimizin kütübhânesinde bulunması bilâhâre iktizâ ederse gönderilmesi akl-ı kâsırâneme muvâfık geliyor. Zîrâ bu mektûb-u âlî kıymeti pek âlîdir. Pek uzun zamanlarda sâlik-i sâîlerin vâkıf olamadıkları esrârı câmi'dir. Pek mücmel, ziyâde mufasssaldır. Kalbin hâricen iltiyâmı, dâhilen şifâsı, tamâmiyle teşrihen keşf olunarak çâre ve devâ-i tâmı, zamânımızın hâline, lisânına, mizâcına göre, elhâsıl hakîkten hakîmâne bir surette ta'dad ve irâe buyurulmuştur.

Bu mektûb kimin yanında bulunursa minhâc-ı hakîkat bilsin. Bir mürîd-i âşık, ya bir murâd-ı ma'sûk Efendimizi ol kadar hırz-ı cân ile sevsin ki, bütün kalb muhabbetiyle bel' etsin, arz ve semâ ve mâ beynehümâyâ bir zerre-i ıtrını dahî istişâm etdirmemek kasdıyla kiskansın. Eğer öyle bir hünere mâlik olsa idim, sevdiğimi Hudâ-yı Hâlık ve Kâdir-i Külli Şey Hazretleri'nden dahî kiskanırdım. Bununla berâber bilirim ki: Allâh'dan başka bu iktidâra kimse mâlik değildir. Çünküel mülk-ü lillâhi-l vâhidü-l kahhâr¹⁹ buyurmuş ve cevâbını vermiş bitirmiştir.

10 Hazirân 339, abdiküm Sa'id

19 الملك لله الواحد القهار